

Парлагга—бистин партиянын эң чидиг, эң күштүг чепсээ

Партия организациясының дайынчы дузалакчызы

„Коммунист“ солун январь Пленумунун шинтпирлерин күүседир дээш демиселде

Танды районун ажылчы чоннары СЭКП ТБ-нын январь Пленумунун төгүзүт шинтпирлерин угуу көдүрүшкү-биле хулаас алган, ону ажылдап боттаңдыры дээш туртушту демиселде турарлар.

Көдө ажыл-агыйны шыгын көндүр талаа-биле партия болган чазактын салгы турары соругдарын күүсдеринин херонге партия, совет болган хей-нини организацияларында Танды районун «Коммунист» солуну угуу дузаны көртүзүп турар. Редакция болгун ажылын көдө болган ажылчы корреспонденттер-биле, партия, совет организациялары-биле сыйры харызаанын чорудуу турар. Солунуну көдө болган ажылчы корреспонденттеринин санын ху-бүрдө өсүп турар. 100 ажыл рабескюрлар солунун ажылчына кыргып, алардан хей салгыч чагалаар угуубе агымчык-биле редакцияга кырып турар. Бир авес экир чылын чүдө 550 чагаа көргөн болза, бо чылдың чүдө 4 ай-ларында 400 ажыл чагалаар кыргын.

Солунуну ажылчына агрономнар, зоотехниктер, башкылар, механизаторлар, эчкилер, туудулар, кадарчылар, саанчылар, тараакчылар болган көхөөр дарагалары, партияны, совет ажылдагычтар кырып турарлар. Ленин аттыг көхөөрү хову бригадери эш Улумбаза, трактор бригаданын бригадери эш Ермолаев. «Революциянын чалбыкы» көхөөрү режиссеру эш Чорбаев, «Ызыл партизан» көхөөрү хойжу эш Ноокал, районун дээр саанчы Татьяна Шведова, Дүрөндө 7 чыл школасынын директору эш Доржу, МТС школасынын тазы-биле партия райкомунун инструкторлары эштер Будрин биле Таныш-оол олар солуну ажылчыга эң идеяны кырып турарлар.

Чоокта «Колхозчу саанчылар мураачы дуржулаган солуну турарлар» деп тускай арынын үндүргөн. Мында «Революциянын чалбыкы», Жданов аттыг көхөөрүнүн саанчыларынын ажылчыны дуржулаган партиянын. Саанчы Татьяна Шведованын саада чорудуу турар метонуну дугайын, икем кадарчы Павел Шведовтун кадарчын ажылчыны дуржулаган азын дегерейт бижең. Саанчылар саар икем бурдунден-не 2000 килограмм сүтту айтып хулааскерлер. Олардың сөзү-биле ажыл херө карышайн турар. Чижээ, андере 15-те түнөк-биле азырга Шведова 836 килограмм, Шумова 713 килограмм сүтту саап алганнар.

«Алдарыг хойжу» деп очертке «Ызыл партизан» көхөөрүн хойжуу, Бүт-эвен-халдыг көдө ажыл-агый делегерлерин кырыкчы Ош Ноокалыг дугайын бижең. Эш Ноокал эртен чылын 100 төртүр хой бурдунден-не 108 хураганчыны алган, бир хой бурдунден дук кырылганын 2,5 килограмм чедирген. Ол ажылдак көргөндөн бээр төрөн колхозунга 6000 ажыл хураганчыны немен естүрүн берген. Эш Ноокалыг ажылчыны дуржулаган азыр башаан, ол көхөөрүн хойжулары Ондар Сегбе биле Ош Бораккай олар, Калинин аттыг көхөөрү хойжу эш Норбу-Хов, «Зав-

гес» совхозта хойжулар эштер Оюн Серпи-оол биле Оюн Шергин-оол олар база бедик түңдөрдөн чедип ап турарлар.

«Хаван ажаакчыны Залуцкаянын ажылчыны дуржулаган» деп чүдө «Ызыл партизан» көхөөрү хаван ажаакчыны Мария Залуцкая ажылчыны дуржулаган көртүзүп турар. Ол чыл бүрдө-ле бир төртүр хаван бурдунден 19 болган оон-даа хей хаван оолдарын ап турар. Оон ажылчыны дуржулаган Калинин аттыг көхөөрү хаван ажаакчыны Сидерина, «Революциянын чалбыкы» көхөөрү — эш Яковлева олар шинтпирлерин алган бедик көртүзүлгүни ажылдап турарлар.

«Партияны амдырал» деп аге аттың алаанга партия, комсомол болган Советтер организацияларынын ажылчыны дуржулаган, делегеринг ажылдыг пропагандаларын болган агитаторларын, чон ортузунга партияны-политиктиг болган агитас-малдыг ажылдыг дугайын бижип турар. Оон ижай культура, албан черлеринин, чүт үетирүүнү, өмнөдө черлеринин, магазинеринг болган албан черлеринин ажылчыны дугайында чүдүлери база чырып турар.

Солуну бодуну арынарынга мураачы болган делегерлер чүдүлери чырып бижири-биле кады шүтүмүчүлүк болган бот-шүтүмчүлүк калбартырып-те база көчөөнгө салып турар. Чижээ-лээрге, бистин солуну үстүн бир дугаары-га «Ленин аттыг көхөөрү баштаар чери малчынарнын культурагү амдырал-чүртүлгө тазы-биле негеделерин хайырбайн турар» деп бижең. Ол чүдү дузаан-даа. Малчынарнын ажылчыларыга болган чурттаарыга таарымчалыг байлаа турдугунан.

«Коммунистерни өөрдөлгөзүн экижидер» деп мурунку чүдө СЭКП райкомунун пропаганда болган агитация кидил-ини эргелектиң эш Биче-оол, Калинин аттыг көхөөрү партия организациясынын секретары эш Хымыртан оларын коммунистерни өөрдөлгөзүн четпес удуртуну турарын бижең чүдү партия райкому бирга чуртаалыг көргөш, коммунистерни өөрдөлгөзүн экижидеринче уланган кемчелерин алган болган пропагандаларын үш хонук хуусаалыг семинарын эрттерин.

Солун амыг үдө бодуну кол көчөө-гойин чаксы шак ажылдарын кыска хуу-саада, бедик агротехниктиг дөңгөле эр-тирининче уланган айтырлары чыры-ларинче улангырып турар.

Ничалажок солунуну ажылчында а-даа чептестер барын демгелесер арга-жок. Чамдык солуну кууду бедиктиг үнү, амдыралыг хей амдыралын четче чыры-дып шыдаайн турар. Солунуну редакция-ны бодуну ажылчында чептестерин дүргөн чайладыр, солуну бедик дендедир, көр-үштүг болдуур дээш бүтү кемчелерин ап турар.

С. ТУШНОВ,

«Коммунист» солунун редактору.

Чурунта: «Кооператор» хана солунун чанында.

Фото С. Феонтистову.

Хана солуну—чептестер-биле демиселге күштүг чепсек

Аппараттыг ажылчында чептестер-биле демиселге хана солунуну угуу жуур-дузалык көргөш, областтыг хергелчилер нитилелинин өмнөдөгү партия органи-зацияны оон ажылчы бодуну кичөө-гойин угадырып турар. Хана солуннар төп аппаратта, салгы базамыда, тууду контроларында болган кооператив школа-сында үнү турарлар, оон-биле кады «Бистин крокодилык» деп сатирагыч бол-леткө база үнү турар.

«Кооператор» хана солунунга болган «Бистин крокодилык» коллективтинг амдыралында хей-язы айтырлар чырыгынын, оларга чуруктарын болган кар-риктураларын база кырып турар. Ничангап хана солуну дөштүг болган сон-уургачыг болуу турар.

Хана солунунга партия болган чазак-ты шинтпирлерин үнүг политиктиг айтырлар, партия, профсоюз болган комсомол организацияларынын ажылчыны дугайын, коммунистерни политиктиг өөрдө-лгөзүн, агитколлективтеринг ажылчы болган чамдык ажылдагычтарынг ажыл-чыны дуржулаган, бот-тынгырып уран-чүдү бөлтүмүнү ажылчыны дугайын, хоорай чагайжылдыгына кырыкты болган шөфтөө колхоза ажылдыг дугайын болган өскө-даа айтырлар би-жигинин турар. Оон-биле кады «Коопера-тор» хана солунунга болган «Бистин крокодилык» шүтүмүчүлүк чүдүлери, илангыч чамдык ажылдагычтарынг тааарындан ажылга э-харызылга чок чорукту, күш-ажылдыг сагылга-чурумун үрөй бээр кижилерин шүтүмүчүлөп бижи-п турар.

Хана солунуну материалдарыныг иж-биле чогутур кемчелер база адынын тур-ар. Чижээ, завхоз Сововетти ажылчында

үндүргөн, эштер Ширин-оол, Хвостова бол-ган өскө-даа ажылдагычтарга админис-трация чери чогутур кемчелерин хулаас-тең.

Ничангап хана солуну өблотребовани-уну ажылдагычтарын болган оон система-тын чептестерин ууткаарынче болган ажылды экижидеринче угадырып турар. Чижээ, 1954 чылдың бирги кварталында өблотребованиг системаныга бараан саары-лазанын планы күтүстөмөзүгү турган, чогутур үезинде адындыг кемчелерин түнөк-биле 1954 чылдың илги чартыныга бараан саарылазанын планы 102,6 хуу күстөтинген, а ол мышка 1955 чылдың бирги кварталынын планы база күстөтин-ген. Бедикте планнары болган тууду ажыл экижидер болган ол талаа-биле онаалда база күстөтинген. Хана солунга би-жигинин материалдарын иж-биле кемчелерин ап турганнын түнөк-биле күш-ажылдыг сагылга-чурумун быжылар талаа-биле чамдык экижидерлер чедип адындыган.

Хана солунуну актив база өсүп тур-ар. Эштер Середкин, Филиппов, Ойрык-ова, Рыбников, Никулин болган Ломцев олар хана солунуну ажылчыга идеяны кырып турарлар.

Ничалажок бистин хана солуну үстүн ажылчында чептестерин амыг чок эртерер арга-жок. Бистин чамдык дугаарынымыс оондан үнү турар болган коллективтинг амдыралында хей-язы айтырларынг четче чырытпайн турар. Ничалажок ол бистин чайладып ап шыдаарымыс хире чептестер авес. Хана солунуну бедик идеяныг, көрүштүг болган солун болуру дээш ажылдарын үртүгүчүлөп турар бис.

А. СИРОДИН,

«Кооператор» хана солунун редактору.

«Тыва тууду» трестинин коллектив-тин бүүрдүгө программанын күүседир дөш, ажылда хожудаащынынын уут-каары дөш демиселдине хана солуну угуу рольдуг болуп турар.

Тресте «Тууду» деп хана солуну, дузаалар дөштөре «Столяр», «Пилорам-чик», «Автомобилист» деп чаз солуну-нын база тууду черлеринде хей салгыч «Чаныктары» үндүрүп турар. Олар — күш-ажылдыг бүүрдүкчүлүгүн бедиринче, туудун бот-үезин чигедиринче, оон шынарын экижидеринче туудукаар-нын мобилизацияга трестинин партия организациясынын дайынчы дузаалачы-лары болуп турар.

Коммунист С. Солунов баштап туур «Тууду» деп солунун редакция кол-легиянын ажылчында чептестер бары шына-ны, миды болза-даа ук солуну тууду-жур коллективинге адындыг, мыда би-жигинин турар чүдүлөр массага чедиптер, оларга бидилтир болуп турар.

«Тууду» хана солунуну редакция коллективини соңгаанын бээр 10 ай эркен. Бо үезин шинтпире трестин партия органи-зацияныг редколлегиянын ажылчыга ху-бүрү дузалык, ону угап, оон алдарын бедиктиг турган. Партия организацияныг бирөө редакторуну ажылчы хынаар, өтчөдүн диннаары-биле кызыгааратпай-май, харын актив-биле кады солунун ажылчы экижидерин орун болган ар-галарын дилеп, чогутур кемчелерин ап тур-ган.

Эркен чылын хана солун хандырылга кидилээнин, оон начальынги эш Лави-дукин ажылчы үш катип шүтүмүчүлөп бижең. Партия организациянын бир-үүзү солунга үнүг шүтүмүчүлөп чурта-лаачы көргөн болган хынаада кылганнын совет Дамыктын ажылчында хостаарын трест эргелекчиинге сүмөлөөн.

Редколлегия бодуну эччөөндө ханды-рылга кидилээнин чаз начальынгиге ду-залыгы-биле чогутур кемчелерин алган, хандырылга черинг ажылчыга шалтыг болуп турган өскө-даа кидилестеринг а-жылчы солунга шүтүмүчүлөп бижип турган. Оон бээр каш айлар эркен. Бегүн тууду черлерин материалдар-биле хандырылыгын талаа-биле ажылч азын экижидер, а ол кидилестин начальынги эш Бородкин эки ажылдап дөш Хундуел самбарын-да демгелесте. Солунун илередип турган материалдарын болган саналыг ба-рымдаалаш трест материалларын лимит-тер, картончалар-биле бээр чуруму док-таалка, бүүрдүгө чөгүлгө хурадаларын арттырып практика экижидер.

Солунун редакциянын эргелекчи са-налы-биле материалдарын шыгалаанын хынаар талаа-биле азын хей черлерге хей-нинтинг хынааданын чоруктаан. Трестин баштаар чери хынааданын ма-териалдарын барымдаалаш, илеретинтер чептестерин ууткаарынын талаа-биле чогутур кемчелерин алган.

Ажылчы шынарын мастерлер удур-дир хынажырын органиастаарынын чүтү-лаанын дугайын солуну бодуну арынга

каш катип бижип турганнын советте ажылчы шынары дөш бо чугула хем-чегин ап партбиро ап турарын редколле-гия чедип алган.

Трестин ажылчынын пол айтырылгы солунга чыратынын турар. Хана солуну тууду черлеринг дээр ажылдыг кижиле-ринг дугайын үртүгүчү бижип турар. Солуну чокта чаз тедик Дьякованын дугайында өчөрү үндүргөн. Бо анык тус-кай эртемниг кыс эки алдарын чедип ал-ган, ол бодуну ажылчы канчаар органи-астап турарын солун көртүскөн.

«Тувинская правда» солун дашчы В. К. Дукановтуг күш-ажылчы алдарынын дугайында өчөрү үндүргөн. Ол өчөрктү «Ту-уду» солун «Тувинская правда» солун бистин дээр туудукаарымыс дугайында деп ат-биле бодуну арынга чара парлап үндүргөн.

Бодуну номчучуларынын санын көвү-дөдир-биле партбиро солунуну редакция-ныг «Чаныктын» маветтеринг мөса-алыны биле үндүргөн. Чүдө бо чылдың бирги кварталында тууду черлеринге «Чан-ныкты» 76 катип үндүргөн, алаа эң идея-кай кижилерин мактап, багыт ажылдап турарынын шүтүмүчүлөп бижип турар.

«Брокони» деп сатирагыч хууусу ту-дугуларга көчүрү солуну болуп турар. Редколлегия кижигүн, инженер эш Ончу-ков бо хуудусту эки үндүрүп, чагалаар-нын, чүве үрөй кыдылары болган ажыл шаты үерлерин кам-хайра чокка шүтүм-чүлөп бижип турар.

Партия организациянын өтчөт-сон-гудалаг хуралыга таварыштыр үндүргөн «Крокиди» өй-не көрүштүг үнүгөн.

Мураакчы дуржулаган тайлыбырлар соруга-биле солунуну редколлегияны «Мураакчы дуржулаган өөрөн» деп тус-кай бөлөтөнүн база үндүрүп турар.

Трестин ажылчы экижидеринге идея берип турар хана солунуну ажылчыда азын кичкестерин ам-даа көртүзүп болур. Бо чылдың 4 айларында планын күүсе-дин дөш коллективтинг демиселдине хана солуну бодуну салымшыкын кыргын. Бегүн бистин трестин хожуданыг бай-далын ууткап шыдаан болган өвү турар темилер-биле ажылдап турар.

Эш Солунов болган редколлегия кижигу-нери кылга чогутур чүдүлери ам-даа чедир кылбылган парлагга хунунде дем-делери чугула. Тууду черлеринде «Чан-нык» деп хуудустар мында-хаа үнүп тур-ар. Сагылга-чурук, кадык чурттага дөш демисел дөш мышка азын хей ай-тырлары солуну четпес чырыдып турар. Партбиро редакцияга ам-даа четпес дуза-лар туур. Бегүн бис түнөкчелерин үндү-рүшөөн, «Тууду» солунун редакция-ныг бүүрдүгү дузалакчыны көртүзөр дугайы-нда хулааскер узурлу бис.

А. ЛЕПШИН,

«Тыва тууду» трестинин партия бюрокун секретары.

КОММУНИСТИГ ПАРЛАГАНЫҢ ХУНУ

Коммунистг парлаганын хуну чыл бүрдө демгелес эртерер совет улууса чаткыч болган. Бо алдарыг чакындаыг өгөөн «Правда» солунун бирги номерин парлаганын үнүг хуну—1912 чылдың майның 5-жи болур. «Правданы» парлаганын үнүгн ажылчынарга бөдү-лүт байырал болган.

Парлаганын хуну дараазындагы чыл-ларда демгелес эртерер башаан, бистин удуз партияны парлаганын эртен ол алдарыг оруну удуз күзө-биле сактып, оон ажыл-чорудулаанын дугайын дем-делет, көдөр үдө оон үрө-түнөдүг ажылчыны дугайын күзөп турар.

Бистин партияны болган совет парлаган-ы — чаз хевирин парлаганы. Оон ажыл-чорудулаагын, ажылчыны хевирин болган аргаары В. И. Ленинни баштайгы бөлшевикчи солундарын үезинде бол-ган оон теория талаа-биле үндөндөн бижең мыка хей чүдүлдеринде салдыган бижыг принциптеринг үндөлтөткөнү турар. Россияга революстүг шимчөөлүнүн халааныда, амыг чөзү чылдың өгө-дө-ле В. И. Ленин «Искра» солуну үдө-өлөп тургускаш, оон редакцияныг чорут-уула меделегинге бижеңи болза... «Бистин органиастыг азы-бүрү үездери-ниг бодуну саклап кылдыры күзөйүн ту-рар бис. Харын бис ону шыгын доктам-ал угланымшыкын бөзүүн чорудар авсар бис. Ол угланымшыкын өскө-биле илередип жарыкш болур...» Ничангап Коммунистг партия бодуну бүтү төгү-түңү дуртуулаа парлаганын каржисчи-леринг идеяны угланымшыкын арыг туртуур дээш көзөдө туртуу-биле дем-селең билген.

Бистин парлаганын экономиканын, культураныг болган өрмөңүн угам ынай-гы күчүлүг көдүрүшкүгүн дөш, угуу ажыл-агыйнын бүтү амдыралын талаа-биле бешке беш чыдын планын хуу-саа бетинде күзөдүр дөш, партияны болган чазактыг бистин чуртуулаа ком-мунистын тургузуушкунун талаа-биле айыкчан кемчелерин амдыралга че-дикшиниг боттаандыр дөш идеяныг демиселең турар.

Коммунистг партияныг доктамал сзгыш салымшыкынын болган удузугула-зынын ачында бистин парлаганы чыл

көдөң тууду-на сан талаа-биле өвүп, шынар талаа-биле сайырангайгыш ту-рар. Ам Совет Эвкселдинде 44 миллион ажыл эвекселер тиражыг 8 муң хире солуннар, 1500 хире журналар болган те-үезин өскө-даа парлаганы үнүп турар. Солуннар Совет чуртуну бүтү уаустары-нын, оон итинде Октябрьни социал-истиг Уагу революцияныг тишээринге чедир боттарынын бижиң бедик чок чо-раан уаустарыныг дилдарыныг кырынга үнүп турар. Солуннар бүтү республика-ларын, крайларын болган областтарын теширине, хоорайларга болган районнар-да, уагу-уагу хей бүүрдүгелерде, тууду-ларда болган дөдү өөрдөлгө черлеринде үнүп турар.

Барык чер болганда фабрикаларга болган заводтарга, колхозтарга, МТС-терде болган совхозтарга, албан черлеринде болган өөрдөлгө черлеринде хана солуннар үнүп турар. Олар ажылчы чонугу калбак массаларын идеяныг, оларынч чөгү-дөңчүк инцидентиваныг болган бот-тынгыгыч чорунун чайгылын чок азы-да-деинге дузалып турар.

Совет Эвкселдинде мышка парлаганын мыдыг хостуу чаныс-даа капиталистиг чуртта чок болган турун-даа шыдаас. Капиталисттер болган оларын чагалаары парлаганын хостууну дугайын чугаа-лаачы турарлар. Шынадаа херек кырыл-да парлаганын капиталистиг хостуу режис-сыгын пропагандаларын ботып алган ме-ле, хостун чоруу, уагуу мөдөлөнү болур.

Бистин парлаганыстыг хей талааны ажыл-чорудулаа Коммунистг партия-нын удузугулаа-биле боттаып турар. Угуу ону коммунистын тилеги дөш акыр-дыш чок демиселең деп көрүп ту-рар.

1930 чылга чедир бодуну бижиң бе-зия чок чораян тыва удуз бүтү совет уластар-биле кады коммунистг парлаг-анын хуну угуу чоругура-биле демгел-ес турар. Коммунистг партиянын болган Совет чазактын доктамал сазгыш, сал-ымшыкынын ачында бистин область экономика болган культура талаа-биле улам-на бурнулар көчүп олтурар. Ам тыва улаус Совет Эвкселдиниң бүтү-ле улу-стары-биле кады коммунистг нитилелин туртуур дөш чүтүкүлүг демиселең ту-рар.

Ам Тыва областьта 4 область, 7 район солундары, «Удур-Хем» деп альманах, «Агитаторнун блокноту» парлаганын үнүп турар, ажылчы болган көдө корреспон-дентилеринг армызы болган солун ча-гыкчыларын саны көрдөп турар. Чоок-ка чедир-ле «Тувинская правда» болган «Шы» солундарын планыг тиражтар-ыг чедир таратыпмайн турган болза, ам чаткычларынын саны солундарын план-ныг тиражынын санындан мыка ажыл ту-рар. Ол болза, бистин областтыг чолууң культураныг болган идеяныг чору-вуну өскөңүнч чайынаачак көртүзүп болур.

Чыл көдөң тууду-на бистин солуну-рыныгн редакциядан дашкаар автор ак-тив-биле харызааны улам-на бижигип, ажылчы болган көдө корреспондентиле-ринг чагалаары солуннар редакцияларыга улам хей-биле көзүп турар. Бир авес «Ту-винская правда» солун 1953 чылда 2313 чагааны парлап үндүргөн болза, 1954 чылда 2415 чагааны парлап үндүргөн. Редакцияга көзүп турар чагалаарын 50 хуузу солунун арынарынга парлаганын күзүп турар. «Шы» солун 1953 чылда 3619 чагааны, 1954 чылда 3872 чагааны парлап үндүргөн.

Элээн каш чылдарын дүмчүлүгү хей авторлар област солундарына үр-гүчү чүве бижиң, ажылдын дуржулаганын солчул, айтырларын тургузуп, сапаларын кырып, тус-тус организациялар-ныг болган ажылдагычтарын ажыл-чорудулаанында чептестерин илеретип турар чоруну эң түнөкчүлөп болуп турар. Солун-дарынын арынарынга язы-бүгү профес-сияныг кижилер—бүүрдүгелерин мураакчылар, партия, совет ажылдагычтар, инженерлер, агрономнар, эчкилер, башкылар, артистер болган өскө-даа чүве бижип турар.

Ничалза-даа бис актив-биле ам-даа четпес ажылдап турар бис деп чүзени ай-тыса чогутур. Бисте редакциядан дашкаар активтин саны ам-даа хей авес болуу тур-ар. Олар-биле чөүлө хуралдар болган беесдалар, номчула конференциялар, чо-гаалдык көжөөр хал чорутууп турар. Бо бүтү болза солундарын денелге ча-вын болган чамдык айтырлар өрөңгөй чырытылар чорукка чедирип турар.

Ажылчы чон массалар-биле доктамал

болган сыйры харыза болза, бистин парлаганыстыг база бир характерлиг он-за чүзү болур. Редакцияга көзүп турар ча-галаар болза ажылчы чоннарын эргетир-мес дриг, чогаалдык ботталар болур. Бо дриг үер дес-биле харызааны тудар чорун бистин солундарыныг байдык, оларын амдыралыг, дайнык, салдарын болдуруп, оон коллективтиг пропаган-да, агитатор болган органиастыг болур роль чедикшиниң күүсдеринге дуза-лап турар.

Актив-биле соксаак чок ажыл, редак-циядан дашкаар күчүлүг активти солун-дарын долгандыр тургузарын, ажылчын болган көдө корреспондентилеринг чет-кини калбартыры болган редакцияга көзүп чагалаарын көдүлери — бистин партиянын чутула негеделеринин бирөөн болур. Бистин область солундарын редакцияларынг ажылдагычлары бо та-лаа-биле ам-даа улагу ажылчы чорудар жузугу.

Күрүне аппаратынын бүтү эвенозарын экижидер талаа-биле парлаганын ажыл-уагу жуур-дузалаң. Партия язы-бүрү хоралыг чоруктар-биле, ажыл-агыйга азын болган камныг авес чорук-биле, ажылчы чоннарын негедде хергелестерин тооп көрбөс чоруктар-биле демиселең чору-лар, база мураакчы дуржулаганын дугайында материалды үртүгүчү парлаарын, күрүне аппаратынын ажыл-чорудулаагын улам ынай экижидеринге, күрүнеинг са-гылга-чурумун бижылаарына, бүтү эвен-озарга даскаан ажыл-херек дөш хары-залыг бедирлерин бүтү кемчелер-биле дузалаарын партияныг парлаганын негеп турар.

Бүгү идеолоттуг ажылды көдөр херекке, буржуаз идеологияга уду демиселе-дин херонге бистин парлаганы оша чу-гула рольду ойнаар жузугу. Оон кол сорулганы — ажылчы чон массаларын амы-дыралды бүтү талаа-биле дриг, боттуг үзегер-чечкелерге, дриг совет патриот-тизмге, уластарын найыралыга, комму-нистын херонге бердинген болур чорук-ка, буржуаз идеологиянын кандыг-даа алерөөшкүнө-биле эштепес болур чорукка кижилерге, кижилеринг меде-релиде капиталынын артымыкыныры-биле кам-хайра чок демиселең чорудар, культураныг, өрмөңүн, литература-нын,

урун-чүдүлүн үзүктөл чок көгүдөөлөгөн дузалаар болур. Ажылчы чоннарын коммунистг кижилдигинин соругула-ларын чедикшиниң боттаандырынын үндөйин болза, марксизм-ленинниг идеяларын үртүгүчү калбаа-биле пропаган-далары болур. Дегерге өй-не мураакчы өй-не идеяныг парлагга болур совет парлаг-га болза, Маркс — Энгельс — Ленин — Сталинын улам-на тылпеп турар улагу өөрдүн массаларга чедирип турар.

Коммунистг партия кадрларын идея-понтитикг белектелиңиң талаа-биле, ажылчы чонун калбак массаларынын кижилдигининг талаа-биле аажок улагу ажылды чорудуу турар. Бо ажыл талаа-биле бистин солундарымыс партияны бүүрдү дузалакчылар болган турар те-лөө, парлап турар материалдарын са-нын көндүлери болган ылангыч оларын шынарын экижидер, тус черин авторла-рынг материалдарын солунга парлап үн-дүрүп турары өрөңкө чугула. Партияны амдыралды болган партия өөрдөлгөш-кын албан черлерин, өөрдөлгө черле-ринн ажылчы бүтү талаа-биле дозу чыры-лар херек.

Бистин солундарымыс партия органи-зациянын амдыралын чырыдын үндө-нин-биле экижидип, партияныг ажыл-дык мураакчы дуржулаганын бидилди-биле түнөөр болган ону көндүлөр, амы-даа чептестерин илередир, оларын чайды-ларын аргаарын айтыр хулааскерлер. Ол чорук партияныг удузугулаа ажыл-дагычларын болган коммунистерни солун ажылчыга калбаа-биле кырыштыры-би-ле холбозот.

Бүгү улаус ажыл-агыйнын улам ынай көдүрүшкүгүн дөш демиселең калбак программаны болза, «Мал ажылчынын продуктурларын бүүрдир көндүлөр дугайында» СЭКП ТБ-нын январь Пленумун төгүзүг шинтпирлерин болур. Совет Эвксел-диниң бүтү ажылчы чоннары бо шинт-пирлерин канчаар-да аажок улагу сорук киришкени-биле хулаас ап, оларын амды-рылга чедикшиниң боттаандырыныг өйгү күзөлүн илереткенер.

«Машыналыг улагу үзөтүрүнү бүтү кемчелер-биле хөндүр болган чуртуг элек-триждер дугайында улагу Ленинни өөр-дин удузугула боттубушан, Коммуни-стг партия болза, бүтү улаус ажыл-агый-

ны болган бистин Төрөн чуртувустун тишээрине калганлар артамынын бижыл үндөһөн, совет уластуг чалай бай-далыны чайгылыг чок өздөдгизин үнөй бөдү болуп турар аар индустрияны улам ынай көдүрерин мөөн мурундагызы дөш бодуну кол соругулаа кылдыр санап турар» деп СЭКП ТБ-нын январь Пленумун доктамалында онаалап демгелестең.

СЭКП ТБ-нын сентябрь Пленумунуң сөө-лөдө улагу авес үе эркен болза-да, көдө ажыл-агыйга мыка улагу өскөрдүнүкүнө болган.

Хоорайны болган көдөңүн ажыл-шчи-леринг көдө ажыл-агыйнын улам ынай көдүрүшкүгүн дөш камы демиселең бодуну баштайгы түңдөлдөрүн берген.

СЭКП ТБ-нын январь Пленуму мал ажи-лы көдүрерин шинтпиратт чүдү болур тарваан бүдүрерин улам ынай көдөдөр-инин аргаарын тодараткан. Чуртун тар-ва талаа-биле бүтү хергелестерин бурун хандыр төлөөдө, эң чөккү беш—алты чылдарга тарвааны чыл-бүрдө чылда-ын 10 миллилар нуттан эвөш авес болду-ларып айтылган.

Колхозчу көдөңүн ажыл-шчилеринин бо чалай соругулаа чедик-шиниң шинтпирлеринге бистин парлаганы бүүрдү кемчелер-биле дузалаан турар жузугу. Бистин область болган районнар солундарын хулааскени болза, социалистг чарбаштын чоруп турарын чырыдыр, мураакчыларын, бүүрдүгө чарбашчыларын дуржулаганын негтер-дери, олар-биле ажылчы чоннары чепселе-лери, мураакчыларынг денелиге чедир көдүлөр төлөөдө, хожулар туураларга ду-залыгы болган коммунистг туртуушкунун бүтү участоктарыг нити чедикшинин чедип амыр болур.

Коммунистг партия чаз парлаганы—бистин партияны өй-не чидиг болган өй-не күштүг чепсээ, улаус-биле тууду харызааны болган улууса бараан болган чаз хевирин, хан идеяны болган партияны парлаганы, бүтү коммунистг болган аж

РАЙОННАР СОЛУННАРЫНДАН

СААНЧЫНЫН СӨЗҮ АМЫДЫРАЛГА БОТТАНЫР

Удуг-Хем районда «Бүт ажалдык хостуу» колхозунун саанчысы эш Махпал өз ажалында ам беш чып болган. Баштайгы үеде болууда бажыкылаан бөлүк инектеринин бирөөсүндөн сезон дургуунда чүгө 350 литр сүт саап ап турган. «Сүт инектин дымда болган саанчынын хондуна» дикрил-ле шын. Эш Махпалдын дуржалымын мичаарда четпес, ажалда, чегерилде багыт турганмы саанчы сөөлү чыгарды болуун ажалында бүтүрөп билген.

Зооветеринария ажалдакчыларынын сүтсиз ажалдашына, чегерилдеге сүттен андыга сактоо, корголоо, шашкындай баса еске-даа хондукааны чүдүрүнө өлөңсөтү берип, инектеринин түтү бүтү чыгарып танып, ажалдаже узук кичирип алынгандын сүт көздүп өгөздөн. Мана инекти быззынгана эвес, чегерилдеге өдүрүп саарып, эгинин массажаарын болган хонтуга саалданым үштөн эвеш эвес организмына база айтыр керек.

Эртөн чылын эш Махпал түрт инектеринин бирөөсүндөн-не ортума-биле 1100 литр сүтү саап алган. Таңды районда «Революциянын чалбыгы» база Жданов атыг колхозтарынын малчыларынын кийгизип танышкан, эш Махпал бо чылын бөлүк инектеринин бирөөсүндөн-не ортума-биле 1600 литр сүтү саап алып хондуган. Саанчынын сөзү боттуг ажал-херектен карышпас.

«Нызыл Туу» солундан. МЕХАНИЗАТОРЛАР КОЛЛЕКТИВИНДЕ Чалыанын машина-трактор станциясынын коллективин Хорун-Дага Жданов атыг колхозу шефе алган. МТС-тин талаанында алдынын турар чегерилден андыга эртөн чылын чаа тургустурун аякка деринын коллектив ийи муң ажал рубданын сава болган өскө-даа үнелг чүдүрүн, салып берген. Чокота чаа хонду 10 кукуруза өстүрүктүзүм баа сады берген. Колхозта көдө библиотекалык ном фондузун байыдар, шахмат болган таш сады бээр, политтехникциялык кыбыр ажалды коллективте партия, профсоюз организациалары калбартын турар.

ШЕФЧИЛЕРНИН ДУЗАЛАМЧЫЗЫ

Өзүр районун Хандайгиты суурунун коллективинин шефчилик артынын орун турушкунунга идеялык киришкен. Олар ийи хонду иштинде организациалык шефчиликте чорутканы, 2600 метр черини орун десилден. Шефчилер боттарынын аразыга соци-

«Совет чогаалчылар элдеги эң чугуу чогаалчыларын бирөөнү болза, өгөлдөрү чоруга чогаалчыларын чогаалчык өздүгүндө үргүчү дузалары, совет инектеринин анык талантылар-биле байыдар болуу» деп, Совет чогаалчыларын ийиги Бүтү-өлөк сөздүгүн СЭК Төн Комитетинин чедирген байырында чуулаалар.

Оон ийи, ийиги сөздө, Совет литератарынын байдык болган чогаалчыларын дугайында болуучу илеткелдинге эш А. Суруев мында дөө: «Бирги болган ийиги сөздүгүн аразында бистик чечен чогаалчыга дээде хей чаа кижилер немежин келген, мичачык же чогаалчыларын орумга назылы 10—15 хар өрүлөй берген-дир, а 30 харга чедир анык чогаалчыларын оналжыр денон ийи катар чуулаан. Ол чүд дээр, чечен чогаалга анык чогаалчыларын хандырар суулга бистик мурунусту бүтүрү-бүтүрү-биле туруп келген ол. Чечен чогаалче кирип турар аныклардын анык талантына чаагый жөүдүдүн күзөөр болган оларнын чогаалчынын шынарына өң-не шыгыны негелде бо ийи дүгүчү турар байдык ол суулгага тургузар учуруту» дөө. Моон алган көрөгө, бистик ажалчы, колхозчу чогуурун шашкындан килерген, чечен чогаалга узук күзөл чогуурун салып турар аныкларыныска калгып салса чогууру дээр-из тодаргай-дыр.

Ол чулуа айтмышынын бистик областа калтыр кууздун турар бис? Ийиги сөздө эрткенден бээр чарнык чыл чедир тур. А калбак массанын ортузунга бо кий-гизгын, бо айтмышынын чечен чедир-бөөн бис. Мизини областын түт солунуна болган районнар солуннары ийиги сөздө дугайында мырында-ла эвеш чырыккан.

Бистик областа чечен чогаалга чогууру гыдыг болган талантынын аныкларын саны өсүп турар. Оларнын чогаалчы өздүгүндө салгып салышынын коошас турган болза-даа чечен чогаал бижирини ораддык, бижир турар аныклар хей. Ол дугайында тодаргай рижек болза,

«Ленинчи орук» солундан. ТЫВЫШЧЫ АҢЧЫЛАРЫНЫН ЧЕДИШКИНИ

Каа-Хем районун аңчылары тозулар-биле тывышка социалистик чарыштыг, күсүк, кышкы алымын сезону чөп ажал-дар, мизини колхозчуларын бригадаларын, суураар талзы-биле тывышчыларын өштөлгөдөр организациаларына районун заготинсырь контораы багыт эвеш көрүстүрүлгү болган. Районун 1954—1955 анын чыгында өзүк белектеринин планы чедиринин күсөтинин турар.

Хрушев атыг колхозун эш Санлава. «Кызыл тукун» эш Балчугонка, Молотов атыг колхозун эш Рукованияга учуртурган бригадалары тывышка мергелинин, беринген оналданым белек күсөлдө ийи дээр чүтүлдүрүн бүтүрүткен. Ол бөлдүрүнүн бирөө-ле 3 сезонун норманы күсөтөтөтөнөр.

Тывын талаам-биле ол мурнакчы колхозтарын аңчыларында олон аш кижиз Бүтү-өлөккөдө көдө ажал-агыт дегелгендин кандидаттарынга депширтерген. Оон ийи районун 70 ажал тывышчылары Бүтү-өлөккөдө аңчыларынын конторуна кандидаттар болган.

«Колхозчу» солундан. СЭК Төн Комитетинин январь Пленумун докталыныга сорук кирген Сары-Септик машина-трактор станциясынын механизаторлары болган районун колхозчу тараажылары улам бедиктен күзөгөлгөдөр алган ажалдык турар. Эртөн чылын район тарылга планын 103,7 хуу күсөтөтөтөнөр, дүжүт база чаагай болган, а бо чылын 7—8 хунерде доослушаан, тараа култураларын пландан 20 хуууну ажал тарымын чедир алып сурулга салдыган. Ол болза, механизаторларын ак-сеткилдиги күш-ажылында кол камааржыр.

Каа-Хем районун шөлдөдөн чысып тарылга апрельдин 24-те өгөлөй берген. Воронцов атыг колхоз 1200 гектар тараа култураларын 1000 гектар кызылгасты баштайгы дөрүт хун чыккан. Ол шыкшан «Тенилге» тараанын 56 хууун, Молотов атыг колхоз — 46 хууун, «Сталинчи орук» — 43 хууун тараан. Бедик дүжүт дөс демисеп шүштү колхозтарга калбарган.

Сутгарыдагы 2—3 катар организациалар турган, тараа култураларын ниитини-биле гектардан 15 центнер күдү эвеш, а картофельден 135 центнер дүжүттү өстүрүп алымы социалистик чарышта шлетинген. Тараажыларынын сөзү боттуг ажал херектен карышпас.

«Колхозчу» солундан. ЭРЭН. (Телефон-биле). «Чаа орук» колхозунун Сөлдөдө хону турлаанды элбешидин дүжүт дөө күш-ажыл көрдүрүп үнгөн. Эш Эрэнин удуртуу турары (2 трактордук) бригада баштайгы хунерде 125 гектарын шыгып балырбышаан, 35 гектар кур черин немеж адалган. Механизаторларын болган турлага колхозчуларын ажалдагында байдал таарыкчаны тургустурунган. Кызылгасты тарылган апрель 27-те өгөлөй берген.

Эрэн районун колхозтарынын кол тараалык шөлү Тестин Дооунуугу бузаиниз-ла. Самагалдайын машина-трактор станциясында ол неже 7 тракторлар барган, үрөмшөдөн чөк өкө ажалдык турар. Баштайгы ийи хун 455 гектарын мичаарган. Ажалдын темнин улам калбарган.

«Ленинчи орук» солундан. ТЫВЫШЧЫ АҢЧЫЛАРЫНЫН ЧЕДИШКИНИ Каа-Хем районун аңчылары тозулар-биле тывышка социалистик чарыштыг, күсүк, кышкы алымын сезону чөп ажал-дар, мизини колхозчуларын бригадаларын, суураар талзы-биле тывышчыларын өштөлгөдөр организациаларына районун заготинсырь контораы багыт эвеш көрүстүрүлгү болган. Районун 1954—1955 анын чыгында өзүк белектеринин планы чедиринин күсөтинин турар.

Областың ховуларында Районнун мурнакчы колхозунда

САРЫГ-СЕК. (Телефон-биле). Воронцов атыг көдө ажал-агыт артын чысып хову ажалынын талаамы биле Каа-Хем районун колхозтарында мурнак турар. Тарылга апрель 24-те өгөздөн. Колхозчу ишчилерини механизаторлар-биле чалгы өш-сеткилдиги ажалдагынын түнөйлөдө баштайгы дөрүт хун 1000 гектарда кызылгасты тарыткан, ол болза, ниити тараа култураларын 56 хууу болур.

Районун машина-трактор станциясында ол колхозун шөлдөдөн ийи бригада ажалдык турар, эртөн чылын адалартынган кур черлерин ийирткен чажарын № 9 бригада коруду турар. Тракторист И. Шинин баштайгы хунун өгөздөндө 38 гектар норманы 256 хуу күсөтөтөтөтөнөр, 54 кило-

грамм кывар чүтүлдү камнаан, а дараанын хунун оналданы ол 260 хуу күсөтөтөнөр. Тракторист И. Инфанов оон база куду эвеш көрүстүрүлгү болган. Ол бригадала 4 тракторлар бар, ийи дискалар турар. Ийиги, № 4 бригадала 5 тракторлар ажалдык турар, мизини чында Лубошников болуун өгөздөндө 136 гектарын чыгыштырып турар, оон принциптери Самчат-оол, Амырбит, Ядыхо олар база өкө ажалдык турар.

Колхозтун туралдарында бүтү байдал таарыкчалыг тургустурунган. Тарылган 7—8 хун бедик агротехниктег негелдерлер бугаар доозар дөө сурулгазын ол колхоз күсөтөтөтөтөнөр шыаар.

ЧАА-ХӨД. (Бистик корр.). Чаа-Хөл районун колхозтары болган МТС-ли чысып хову ажалында өй-шанды белектерин тарылган организациалыг өгөздөн. Районун бүтү колхозтарына апрель 30-де 2540 гектар ажал-бүтү тараа култураларын чакып тараан. Оон иштинде кызылгасты 1577 га, сула 528 га, арбай 170 га, чингетараа 264 га.

Апрель 30-де тараа култураларын тарылган районун тус-тус колхозтарында мичаалды күсөтөтөтөнөр: Молотов атыг кызыл-агыт артын кызылгасты 102,2 хуу, бүтү тараа култураларын 61 хуу, Сталин атыг колхоз тараа култураларын ниитини-биле—77 хуу, «Тенилге» колхоз — 48 хуу, Ленин атыг көдө ажал-агыт артын чүгә 14 хуу күсөтөтөтөнөр.

«Нызыл Туу» солундан. Тараа сугарылганына белекөл бажылаары-биле 4 улуг давандаяктарын, 11 моондактарын камган болган 24 кубометр дашты төккөн, буга уянууну 497 метр черин каман аштылар.

Буга дөүтүн ажалы доозур чедир турар болган кам хонуктан тарылга шөлдөдөдө суг чедир келер.

О. ДЕГЕ. ТАРЫЛГАНЫ 7—8 хунерде доозар Хаак МТС-тин эш Шарниченко удуртурган 6 тракторларыг бригадалы ажалдык кирипкен, баштайгы ийи хун 300 гектарын шыгы балырбышаан, Ийиртөшкенин чорутушаан, тарылган апрель 29-та өгөздөн.

Моон-биле кады колхоз бо чылын ногаин 35 гектарга өдүртүрүп, чыгыткыда өстүрүлүшү помидор болган өске-даа ногааларын үнүжү элөң бейдир өө берген. Ол шыкшан кукуруза 10 гектарга тарыткан, мал чык култураларын тарылганынча база кичөөнөй салдынын турар.

Эрэн районун колхозтарынын кол тараалык шөлү Тестин Дооунуугу бузаиниз-ла. Самагалдайын машина-трактор станциясында ол неже 7 тракторлар барган, үрөмшөдөн чөк өкө ажалдык турар. Баштайгы ийи хун 455 гектарын мичаарган. Ажалдын темнин улам калбарган.

«Ленинчи орук» солундан. ЭРЭН. (Телефон-биле). «Чаа орук» колхозунун Сөлдөдө хону турлаанды элбешидин дүжүт дөө күш-ажыл көрдүрүп үнгөн. Эш Эрэнин удуртуу турары (2 трактордук) бригада баштайгы хунерде 125 гектарын шыгып балырбышаан, 35 гектар кур черин немеж адалган. Механизаторларын болган турлага колхозчуларын ажалдагында байдал таарыкчаны тургустурунган. Кызылгасты тарылган апрель 27-те өгөлөй берген.

БИРГИ КВАРТАЛДЫН ТУҢНӨЛИ ЧУНУ КӨРГӨСКӨНИЛ

Совет кижилер бешки беш чылдык планын чедиринин күсөдөр дөө күжөнишинин ажалдык турар. Болуун ол чаагай сурулгазыг болган күш-ажылчы чедирининнегиз сорук кирген тургузукчу совет улус Май 1-те алдар болурун социалистик чарышты узук ажал-агыттын бүтү адыралды камберткан, ону төмөнтин күсөтөтөнөр.

Бүтү улустун социалистик чарыштыг Кызылдын бүтүргөлөрүн болган транспортун бүтү ажалдакчылары бүтүргөчү чаа чедирининнегиз чедир алганар. Социалистик күзөгөлгөдөр алдарынын-биле күсөдөдөр бистик-хей-хей бүтүргөлөрүнүн коллективтеринин күш-ажылы чалгыны аларган.

1955 чылдын бирги кварталында Кызыл хоорайнын бүтүргөлөрүн ниити продукция бүтүргөлөрүн планын 110,8 хуу, бараанын продукция бүтүргөлөрүн 110,7 хуу күсөтөтөнөр. Бирги кварталда бүтүргөлөрүн хей нуруузу планын чедиринин күсөтөтөнөр. Кызылдын ийи заводу моон мурунга чыгарды хокудан турар бүтүргөлөрүн бирөөнү болуу турган. Эртөн чылым сөөлү айларын өгөздөн оң ажалы экижип өгөздөн. Күш-ажылды эки организациаларын, механизаторын шык ажалынын түнөйлөдө бо чылдын бирги кварталда бүтүргө планын ниити продукция талзы-биле 129,9 хуу, бараанын продукция талзы-биле 136,6 хуу күсөтөтөнөр. Күш-ажылды бүтүргөчүлүтүр берген. Ажал норманы күсөтөтөтөнөр турар ажалчылар чөк. Ажалчыларын 30 ажал хууу бүтүргө планын 120-ден 150 хуу чедир күсөдүн турар. Продукциянык бүтүргөлөрүн чегелден чедир алган болган тулук материалдынын шынары бедиктен. Социалистик чарыштын түнөйлөдөр чегер аай-биле 5 хонуктан үндүрүп турар.

Кызылдын далган дөрбөдө ниити продукция бүтүргөлөрүн 128,6 хуу күсөтөтөнөр. Күш-ажылдык бүтүргөчүлүтүрү планын 11 хуу бедиктен. Продукциянын бүтүргөлөрүн 3 хуу чингеткен. Дөрбөдө коллектив беш чылдык оналдамын хууса бегиде күсөтөтөнөр. Ийи мурнакчы ажалчыларын саны көздөн. Хоорай Советинин депутаты Дреминичин бригадалык социалистик чарышты тилекчи болуу үнгөн. Хоорайнын ажал-чөк комбинаты бирги кварталдын планын ниити продукция талзы-биле 101 хуу, бараанын продукция талзы-биле 104,2 хуу күсөтөтөнөр. Дарааныга комбинаты, мебель фабрикасы, алгы заводу, алектростанциялар квартал планнарын база доозур күсөтөтөнөр.

Бүтүргөчү планын чедир күсөдөдөр тура-даа, ассортимент талзы-биле планын күсөтөтөтөнөр турар черлер хей. Чижээ, Кызылдын ийи заводу бүтүрүп үндүрүп 5 продукциянын ийинин, ажал-чөк комбинаты «3 продукциянын планын ассортимент талзы-биле күсөтөтөнөр. Дарааныга комбинаты алаан каш ассортиментинин планын база күсөтөтөнөр. Бо чорук бүтүргөлөрүн директорларын талзы-биле план дөө бедиктенди өңөй өтү-биле көрүп, чүгә орумга сан суруп турарында болган бүтүргөчү планын ассортимент талзы-биле күсөдөдөр чөгууру кичөөнөй салбайн турар.

Бүтүргөчү планын күсөдөдөр дөө демисеп продукциянын шынарын экижидер айтырып-биле чарыгбас холбалык. Сөөлү бир огуу комбайны, бирөөн зоотехник болган август, сентябрь айлар үзүндө Бүтү-өлөккөдө көдө ажал-агыт дегелгенге баар болган мичаар учуражып турган болза, шык болган солу болуу ийи. Мичангам бот-боттары чедирининни чуулаажы, көрөгөтүнчиг, маргыжым, магадажып турган болуу...

Дык хей авторларын бижир турар шүдүктөдөр шынары куду. Шынал-ла үстүндө айткан чалгы шүдүктен өскөдө черде уюр агажык. Темаларын ийи ал турарын шык, ол дугайында чуулаалсап турар күзөл өкө-даа болза ону бөлдүрүшүктөн, мизини чогаалчыларга чедир бөлгөн болган сулу эвес. Немчүчүнүн каландын бөлдөн, ону салгызыдан ираваз алдар кылдыр чуруп шыдашаан. Бо-ла үстүндө санап алаан шүдүктөдөр авторларын шүдүк чогаалы деп чүд деп чүдөн бирил албаан. Оон ийи бо айтыргыны хазырдан билир-даа дикжи, а чогуу бижир талзы-биле черде хоржод-даа кижиз туруп болур дөрөнү база өкө бодаваан ажалдык. Шүдүк бижир турар штерини бары-ла хей кезин шүдүк дээр чүгә алынат — эте ужурипын демилгел өдүргүлү-ла шидатын шүдүк болган ол деп билип алган ол-ла. Мичангам харын алаа чуула-биле дегелгенгиз тайлылган турган бижөн болза солунарда ол дооран-ла үндүрүрүр хире материалдар болуудаар-дыр. Чижээ, Таңды районда Жданов атыг колхозта эш Ч. Маалыр-оол «Эртөнелг чуртум Бай-Хаак», «Нокой», (алдарык хей-жү), «Байлак чуртум», «Дурагалыг бизандылар», «Тайбын күжү ажал тылээр», «Каларчын күштүгүрү», «Тыгмычысы Саягыны», «Арыг-Бажы», «Калбак дегем шыналарым», «Салгып салза кал деп ир!»», «Арагачы эрипкел» деп 11 шүдүк бижөн. Оларнын иштинде бөлдүрүч чечен чогаалдык ооза куудук негелдер-биле чүгөр шүдүк деп солуна үндүрүчү деп шүдүк чөк. А бир эвеш эш Маалыр-оол бо шүдүктөдөр хей нуруузу алаа-ла чуула-биле корреспондентка кылдыр бижөн болза дык солуу мезээр болуу, солуна үндүрүрүр ийи. Херек кырында чуруп көрүшкү уран-чечен ир, шүдүк-даа эвеш, алаа барымда-биле бижөн проза-даа эвеш болуу, хайыран материалдар хей барган. Ол шүдүктөдөр кол нуруузу-ла мичаар:

«Кызылдын башкы үчилдешинин өрө-никчизи М. Конгар-оол бөлдүрүшкөн шүдүкчү кара-биле «Ийи чурукту» көргөнүн немчүчүлүктө ол-ла олчаандарын чуру-тууну күсөт.

«Тараа сугарылганына белекөл бажылаары-биле 4 улуг давандаяктарын, 11 моондактарын камган болган 24 кубометр дашты төккөн, буга уянууну 497 метр черин каман аштылар. Буга дөүтүн ажалы доозур чедир турар болган кам хонуктан тарылга шөлдөдөдө суг чедир келер.

О. ДЕГЕ. ТАРЫЛГАНЫ 7—8 хунерде доозар Хаак МТС-тин эш Шарниченко удуртурган 6 тракторларыг бригадалы ажалдык кирипкен, баштайгы ийи хун 300 гектарын шыгы балырбышаан, Ийиртөшкенин чорутушаан, тарылган апрель 29-та өгөздөн.

Моон-биле кады колхоз бо чылын ногаин 35 гектарга өдүртүрүп, чыгыткыда өстүрүлүшү помидор болган өске-даа ногааларын үнүжү элөң бейдир өө берген. Ол шыкшан кукуруза 10 гектарга тарыткан, мал чык култураларын тарылганынча база кичөөнөй салдынын турар.

Эрэн районун колхозтарынын кол тараалык шөлү Тестин Дооунуугу бузаиниз-ла. Самагалдайын машина-трактор станциясында ол неже 7 тракторлар барган, үрөмшөдөн чөк өкө ажалдык турар. Баштайгы ийи хун 455 гектарын мичаарган. Ажалдын темнин улам калбарган.

«Ленинчи орук» солундан. ЭРЭН. (Телефон-биле). «Чаа орук» колхозунун Сөлдөдө хону турлаанды элбешидин дүжүт дөө күш-ажыл көрдүрүп үнгөн. Эш Эрэнин удуртуу турары (2 трактордук) бригада баштайгы хунерде 125 гектарын шыгып балырбышаан, 35 гектар кур черин немеж адалган. Механизаторларын болган турлага колхозчуларын ажалдагында байдал таарыкчаны тургустурунган. Кызылгасты тарылган апрель 27-те өгөлөй берген.

Эрэн районун колхозтарынын кол тараалык шөлү Тестин Дооунуугу бузаиниз-ла. Самагалдайын машина-трактор станциясында ол неже 7 тракторлар барган, үрөмшөдөн чөк өкө ажалдык турар. Баштайгы ийи хун 455 гектарын мичаарган. Ажалдын темнин улам калбарган.

«Ленинчи орук» солундан. ЭРЭН. (Телефон-биле). «Чаа орук» колхозунун Сөлдөдө хону турлаанды элбешидин дүжүт дөө күш-ажыл көрдүрүп үнгөн. Эш Эрэнин удуртуу турары (2 трактордук) бригада баштайгы хунерде 125 гектарын шыгып балырбышаан, 35 гектар кур черин немеж адалган. Механизаторларын болган турлага колхозчуларын ажалдагында байдал таарыкчаны тургустурунган. Кызылгасты тарылган апрель 27-те өгөлөй берген.

«Ленинчи орук» солундан. ЭРЭН. (Телефон-биле). «Чаа орук» колхозунун Сөлдөдө хону турлаанды элбешидин дүжүт дөө күш-ажыл көрдүрүп үнгөн. Эш Эрэнин удуртуу турары (2 трактордук) бригада баштайгы хунерде 125 гектарын шыгып балырбышаан, 35 гектар кур черин немеж адалган. Механизаторларын болган турлага колхозчуларын ажалдагында байдал таарыкчаны тургустурунган. Кызылгасты тарылган апрель 27-те өгөлөй берген.

«Ленинчи орук» солундан. ЭРЭН. (Телефон-биле). «Чаа орук» колхозунун Сөлдөдө хону турлаанды элбешидин дүжүт дөө күш-ажыл көрдүрүп үнгөн. Эш Эрэнин удуртуу турары (2 трактордук) бригада баштайгы хунерде 125 гектарын шыгып балырбышаан, 35 гектар кур черин немеж адалган. Механизаторларын болган турлага колхозчуларын ажалдагында байдал таарыкчаны тургустурунган. Кызылгасты тарылган апрель 27-те өгөлөй берген.

«Ленинчи орук» солундан. ЭРЭН. (Телефон-биле). «Чаа орук» колхозунун Сөлдөдө хону турлаанды элбешидин дүжүт дөө күш-ажыл көрдүрүп үнгөн. Эш Эрэнин удуртуу турары (2 трактордук) бригада баштайгы хунерде 125 гектарын шыгып балырбышаан, 35 гектар кур черин немеж адалган. Механизаторларын болган турлага колхозчуларын ажалдагында байдал таарыкчаны тургустурунган. Кызылгасты тарылган апрель 27-те өгөлөй берген.

«Ленинчи орук» солундан. ЭРЭН. (Телефон-биле). «Чаа орук» колхозунун Сөлдөдө хону турлаанды элбешидин дүжүт дөө күш-ажыл көрдүрүп үнгөн. Эш Эрэнин удуртуу турары (2 трактордук) бригада баштайгы хунерде 125 гектарын шыгып балырбышаан, 35 гектар кур черин немеж адалган. Механизаторларын болган турлага колхозчуларын ажалдагында байдал таарыкчаны тургустурунган. Кызылгасты тарылган апрель 27-те өгөлөй берген.

«Ленинчи орук» солундан. ЭРЭН. (Телефон-биле). «Чаа орук» колхозунун Сөлдөдө хону турлаанды элбешидин дүжүт дөө күш-ажыл көрдүрүп үнгөн. Эш Эрэнин удуртуу турары (2 трактордук) бригада баштайгы хунерде 125 гектарын шыгып балырбышаан, 35 гектар кур черин немеж адалган. Механизаторларын болган турлага колхозчуларын ажалдагында байдал таарыкчаны тургустурунган. Кызылгасты тарылган апрель 27-те өгөлөй берген.

«Ленинчи орук» солундан. ЭРЭН. (Телефон-биле). «Чаа орук» колхозунун Сөлдөдө хону турлаанды элбешидин дүжүт дөө күш-ажыл көрдүрүп үнгөн. Эш Эрэнин удуртуу турары (2 трактордук) бригада баштайгы хунерде 125 гектарын шыгып балырбышаан, 35 гектар кур черин немеж адалган. Механизаторларын болган турлага колхозчуларын ажалдагында байдал таарыкчаны тургустурунган. Кызылгасты тарылган апрель 27-те өгөлөй берген.

«Ленинчи орук» солундан. ЭРЭН. (Телефон-биле). «Чаа орук» колхозунун Сөлдөдө хону турлаанды элбешидин дүжүт дөө күш-ажыл көрдүрүп үнгөн. Эш Эрэнин удуртуу турары (2 трактордук) бригада баштайгы хунерде 125 гектарын шыгып балырбышаан, 35 гектар кур черин немеж адалган. Механизаторларын болган турлага колхозчуларын ажалдагында байдал таарыкчаны тургустурунган. Кызылгасты тарылган апрель 27-те өгөлөй берген.

«Ленинчи орук» солундан. ЭРЭН. (Телефон-биле). «Чаа орук» колхозунун Сөлдөдө хону турлаанды элбешидин дүжүт дөө күш-ажыл көрдүрүп үнгөн. Эш Эрэнин удуртуу турары (2 трактордук) бригада баштайгы хунерде 125 гектарын шыгып балырбышаан, 35 гектар кур черин немеж адалган. Механизаторларын болган турлага колхозчуларын ажалдагында байдал таарыкчаны тургустурунган. Кызылгасты тарылган апрель 27-те өгөлөй берген.

«Ленинчи орук» солундан. ЭРЭН. (Телефон-биле). «Чаа орук» колхозунун Сөлдөдө хону турлаанды элбешидин дүжүт дөө күш-ажыл көрдүрүп үнгөн. Эш Эрэнин удуртуу турары (2 трактордук) бригада баштайгы хунерде 125 гектарын шыгып балырбышаан, 35 гектар кур черин немеж адалган. Механизаторларын болган турлага колхозчуларын ажалдагында байдал таарыкчаны тургустурунган. Кызылгасты тарылган апрель 27-те өгөлөй берген.

«Ленинчи орук» солундан. ЭРЭН. (Телефон-биле). «Чаа орук» колхозунун Сөлдөдө хону турлаанды элбешидин дүжүт дөө күш-ажыл көрдүрүп үнгөн. Эш Эрэнин удуртуу турары (2 трактордук) бригада баштайгы хунерде 125 гектарын шыгып балырбышаан, 35 гектар кур черин немеж адалган. Механизаторларын болган турлага колхозчуларын ажалдагында байдал таарыкчаны тургустурунган. Кызылгасты тарылган апрель 27-те өг

